

DEMENSSTRATEGI

2019-2024

VISION I Stevns Kommune skal borgere med demens og deres pårørende leve et værdigt og aktivt liv

INDLEDNING

Stevns Kommune har i en årrække udviklet og investeret i demensområdet med gode effekter. I 2016 blev der for alvor sat fokus på demensområdet, da Stevns Kommune sammen med 5 andre kommuner blev den første demensvenlige kommune i Danmark.

For at sikre sig en fortsat positiv udvikling på demensområdet, besluttede Sundhed & Omsorg derfor, i foråret 2019, at igangsætte en proces, hvor der blev udarbejdet en demensstrategi.

Målet med strategien er at:

- imødekomme de udfordringer et stigende antal borgere med demens stiller
- det demensfaglige arbejde tager udgangspunkt i den personcentrerede omsorg
- støtte netværksdannelse mellem borgere med demens og pårørende
- sikre et sammenhængende forløb for demensramte familier i Stevns Kommune
- sikre synlighed over kommunens demensfaglige tilbud, for borgere såvel som personale.

Med udgangspunkt i Stevns Kommunens aktionsplan¹ er strategien opdelt i følgende seks fokusområder:

1. Sygdomsforløb for personer med demens
2. Støtte til pårørende
3. Kompetenceudvikling
4. Tilgængeligt og inkluderende lokalsamfund
5. Demensindrettede boliger
6. Forskning og vidensdeling

Stevns Kommunes Demensstrategi er udarbejdet med udgangspunkt i kommunens værdighedspolitik fra 2018², den nationale handlingsplan for demens³, samt den nationale kliniske retningslinjer for udredning og behandling af demens⁴. Strategien tager endvidere udgangspunkt i kommunens vision "Styrke til dit liv".

¹ Stevns Kommune: Stevns Kommune Demensvenlig Aktionsplan 2016

² Stevns Kommune: Værdighedspolitik 2018

³ Sundheds- og Ældreministeriet: Et trygt og værdigt liv med demens – National demenshandlingsplan 2025.

⁴ Sundhedsstyrelsen: National klinisk retningslinje for udredning og behandling af demens 2013

BAGGRUND

Demens er en fælles betegnelse for en lang række forskellige sygdomme, som alle har det til fælles, at de udmunder sig i en svigtende hjernefunktion. Det anslås at omkring 200 forskellige sygdomme kan føre til denne lidelse. Sygdommene kan opdeles i tre overordnede grupper⁵:

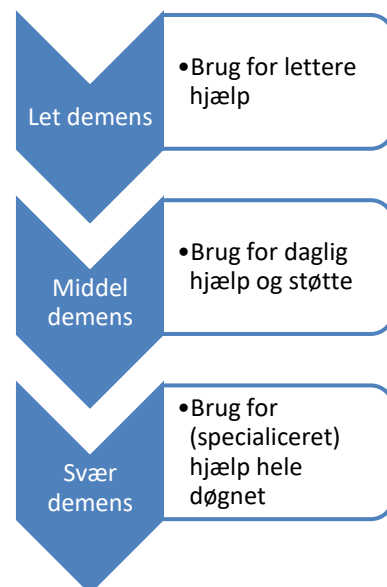
1. Alzheimers er den hyppigste årsager til demens, hvor der sker en gradvis nedbrydning af hjernen funktioner. Det samme gør sig gældende ved frontotemporal demens eller lewy body demens.
2. Vaskulær demens skyldes blodpropper, blødninger, forsnævringer eller lignende.
3. Andre sygdomme, såsom stofskiftesygdomme, kronisk B-vitamin mangel og forgiftning.

Det anslås at der på landsplan lever ca. 89.000 mennesker med en demenssygdom. Hvert år konstateres der 7.700 nye tilfælde. Yderligere findes der 3-400.000 nære pårørende til en person med en demenssygdom⁶.

I Stevns Kommune lever 398 borgere med demens⁷. Da antallet af ældre borgere stiger på landsplan, forventes der også en stigning af borgere med demens frem til 2025.

Denne strategi er målrettet alle demensramte borgere og deres pårørende i Stevns Kommune. I praksis opdeles målgruppen i tre undergrupper, afhængig af sygdommens udviklingsstadiet. Hver undergruppe kræver forskellige demensfaglige indsatser i varierende grad.

I takt med at sygdommen udvikler sig, stiger behovet for hjælp og støtte. Der opstår behov for specialiseret pleje og forskellige faggrupper kommer ind i forløbet.

⁵ Nationalt Videnscenter for Demens: Demenssygdomme

⁶ Nationalt Videnscenter for Demens: Tal og statistik om demens

⁷ Nationalt Videnscenter for Demens: Forekomst af demens i Region Sjælland

DEMENSSTRATEGIEN

1. Sygdomsforløb for personer med demens

Gennem tidlig opsporing og indsatser vil Stevns Kommune sikre at borgere med symptomer på en demenssygdom kommer hurtigst muligt i udredning gennem egne læge og hukommelsesklinik, for derefter at sikre rettidig og relevant rehabilitering.

Opsporingen vil være gennem diverse kommunale medarbejdere (forebyggende sygeplejersker, hjemmepleje, jobcenter, sygepleje, demenskoordinator m.m.) samt regionale instanser såsom egen læge eller udredningsenheder. Ligeledes vil der sikres en tidlig opsporing gennem systematisk lettilgængelig formidlingsmaterialer i lokalsamfundet omhandlende de typiske tegn på demens.

Stevns Kommunes demensteam vil være til rådighed for borgere, som har brug for råd og vejledning i forhold til en demensdiagnose eller er bekymrede for selv samme.

Demensteamet, bestående af demenskoordinator(ere), har til opgave at videreformidle alle forhold om demens i kommunen, og at indsatsområder indenfor det demensfaglige arbejdsfelt planlægges, gennemføres, forankres og evalueres. Efter ønske, vil demenskoordinatoren sikre en løbende tæt kontakt med den demensramte såvel som den pårørende, og rådgive dem ud fra deres aktuelle situation. Demenskoordinatoren kan være inddraget i forbindelse med bevillingen af diverse kommunale tilbud og kan agere bindeled mellem de forskellige forvaltninger.

Demenskoordinatoren står til rådighed når borgerne har brug for demensfaglig rådgivning. Demenskoordinatoren er tilgængelig per telefon og mail, samt tilbyder individuelle samtaler på kommunal matrikel eller i eget hjem. Borgerne kan søge råd og vejledning inden for alle demensrelaterede områder, herunder juridiske aspekter.

Demensramte borgere i kommunen tilbydes derfor diverse aktivitetstilbud, såsom café, klubber, dagcenter og netværksgrupper, afhængigt af sygdomsstadiet. Alle borgere <65 år vil blive tilbudt aktivitetstilbud, uafhængigt af sygdomsstadie.

Stevns Kommune medvirker til at sikre en koordineret, sammenhængende, tværgående indsats mellem region, praktiserende læge og Stevns kommune. Med henvisning til Stevns Kommunes Sundhedspolitik, punkt 1, agter kommunens demensteam til arbejde tværfagligt og involvere mange forskellige faggrupper, for at kunne omfavne det hele menneske. Herigennem ønskes det er ligeledes at forbygge yderligere sygdom. Det demensfaglige personale vil have regelmæssige tværfaglige møder⁸.

Stevns Kommune agter at prioritere brugerinddragelsen i det demensfaglige arbejde. Dette vil dels komme til udtryk i forbindelse med udførelse af diverse aktivitetstilbud, dels i forbindelse med behandlingen og plejen af den enkelte borger. Stevns Kommune vil inddrage borgeren i hans/hendes forløb gennem aktiv dialog⁸. Der vil blive taget højde for individuelle ønsker, behov og ressourcer. Den enkelte borgers selvbestemmelsesret vil blive respekteret i forløbet.

⁸ Stevns Kommune: Værdighedspolitik 2018

2. Støtte til pårørende

Stevns Kommune vil tilbyde hjælp og aflastning til pårørende til demensramte i kommunen, blandt andet ved aflastning i eget hjem gennem den kommunale hjemmepleje⁹.

Stevns Kommune vil inddrage de pårørende aktivt i omsorgsopgaven, for at sikre medmenneskelighed og genkendelighed. Denne inddragelse sikres gennem løbende tæt kontakt imellem kommunen og den pårørende, primært gennem den/de kommunale demenskoordinatorer.

De pårørende skal imidlertid ikke føle, at de står alene med omsorgsopgaven. Stevns Kommune ønsker at forebygge dårlig mental sundhed og modvirke sygdom¹⁰, ved at støtte og vejlede de pårørende gennem sygdomsforløbet.

Vejledningen og støtten kan søges hos kommunale frontmedarbejdere, demenskoordinatorer og andet fagpersonale, som kan kontaktes per telefon eller mail. Endvidere tilbyder Stevns Kommune forskellige former for samtalegrupper, fx pårørendegrupper eller pårørendeskole, hvor pårørende kan få mere viden om demens samt konkrete værktøjer til livet med demens.

Gennem visiterede aflastningstilbud kan borgeren tildeles hjemmepleje eller aflastningsophold, afhængig af den demensramte såvel som pårørendes behov.

⁹ Stevns Kommune: Værdighedspolitikken 2018

¹⁰ Stevns Kommune: Sundhedspolitikken, punkt 5, 2019

3. Kompetenceudvikling

Stevns Kommune vil sikre en løbende opkvalificering af personalet inden for demensområdet såvel som det generelle sundhedsfaglige område¹¹. En demensramt borgere skal kunne omfavnes af alle de sundhedsfaglige instanser i kommunen, for at sikre tryghed for den sygdomsramte såvel som den pårørende.

Stevns Kommune vil sikre at alt sundhedsfagligt personale kender de 10 tegn på en demenssygdom, for derigennem at give dem kompetencerne til at opspore en tidligt/udiagnosticeret demenssygdom. I sådanne tilfælde skal personale henvise til kommunens demensteam og egen læge.

Demenskoordinator(erne) vil sørge for kontinuerlig undervisning og demensfaglig sparring med alle relevante medarbejdere. Undervisningen vil tage udgangspunkt i mange forskellige problemstillinger på demensområdet, heriblandt juridiske aspekter, forebyggelse af magtanvendelse, socialpædagogiske redskaber, m.m. De vil sørge for en løbende kvalificering i takt med udskiftningen af personale.

Den/de forebyggende sygeplejersker tilbydes Socialstyrelsens tilbud om fire dages kursus om demens, opsporing, indsats og henvisning.

Stevns Kommune er ved at implementere "Blomstringsmodellen" inden for hele demensområdet, for derigennem at forebygge udadreagerende adfærd og sænke brugen af antipsykotisk medicin. Denne model tager udgangspunkt i den personcentrerede omsorg, hvor borgeren er i centrum og involveres aktivt i hans/hendes forløb. Generelt vil Stevns Kommune sikre, at det demensfaglige arbejde i Sundhed og Omsorg tager udgangspunkt i den enkelte borgers livshistorie og funktionsniveau, således at borgerens ressourcer, selvværd og identitet understøttes.

¹¹ Stevns Kommune: Værdighedspolitikken 2018

4. Tilgængeligt og inkluderende lokalsamfund

Gennem inddragelse af lokalsamfundet vil Stevns Kommune sætte fokus på demens¹². Det demensfaglige personale vil stå til rådighed overfor institutioner, butikker og organisationer, som ønsker at få mere viden om demens, og som ønsker at bidrage til et demensvenligt lokalsamfund, hvor medarbejdere udviser forståelse og kendskab til symptomerne på en demenssygdom.

I forlængelse hermed vil Stevns Kommune støtte op om frivillige organisationers indsatser inden for demensområdet, heriblandt bidrage til formidlingen af tilbud og fagligt understøttelse.

Ligeledes vil Stevns Kommune have fokus på, at mennesker med demens anerkendes i lokalsamfundet og sikre at borgerne stadig kan bidrage til lokalmiljøet og engageres til aktiv deltagelse.

Stevns Kommune vil bidrage til rekrutteringen af demensvenner, i samarbejde med Alzheimerforeningen, for derigennem at sikre et demensvenligt nærmiljø¹³.

¹² Stevns Kommune: Værdighedspolitikken 2018

¹³ Stevns Kommune: Værdighedspolitikken 2018

5. Demensindrettede boliger

Stevns Kommune agter at understøtte den demografiske udvikling med tilsvarende udvikling af demensvenlige boliger i nye såvel som eksisterende plejeboliger. Foruden demensvenlig indretning på de 35 demensrelaterede boenheder, vil Stevns Kommune sikre at andre plejecenter ligeledes inddrager denne viden, for at kunne rumme demensramte borgere i alle kommunens plejeboliger.

Man vil skabe fysiske ude og inde miljøer, der er tilgængelige for kommunens demensramte borgere, og som er nemme at navigere rundt i. Alle bostederne skal invitere til muligt samvær og beskæftigelse. De demensskærmede enheder vil tage højde for bygningens funktionalitet, indretning, fleksibilitet samt evne til at regulere sansestimuli. Stevns Kommune vil ligeledes sikre den nødvendige personalenormering på disse enheder, med henblik på at sikre den nødvendige pleje og kontakt med borgeren¹⁴.

Uden for plejeboligerne vil demensfaglige personale bidrage til demensvenlig indretning i eget hjem for at understøtte, at den sygdomsramte borger kan leve længst muligt i egne trygge og hjemlige omgivelser med mindst muligt unødigt belastning.

¹⁴ Stevns Kommune: Værdighedspolitikken 2018

6. Forskning og vidensdeling

For at sikre en høj faglig kvalitet vil Stevns Kommune løbende holde sig orienteret om nyeste forskning gennem aktiv deltagelse i diverse netværksgrupper og mødefora på tværs af landet. Ligeledes vil kommunen stå til rådighed i forbindelse med udarbejdelsen af nye forskning, heriblandt bidrage til indsamlingen af ny viden på området.

Gennem inddragelse af teknologiske hjælpemidler, vil Stevns Kommune øge borgerens livskvalitet og formåen¹⁵. Erfaring med dette agter kommunen at vidensdele med relevante parter, for at bidrage til udviklingens af området.

Strategien er udarbejdet af kommunens demenskoordinatorer, Line Henriksen og Malene Simonsen samt projektleder Anne Hardis..

¹⁵ Stevns Kommune: Værdighedspolitikken 2018